

OPINIA
Asociației Promo-LEX privind
Instrucțiunile Comisiei Electorale Centrale

propuse pentru consultare publică în
cadrul Mesei rotunde organizate de către
CEC în data de 9 august 2018

Nr. Ord.	Norma juridică	Obiecții	Propuneri
Instrucțiune privind modul de sistematizare, împachetare, sigilare și transmitere a documentelor și materialelor electorale după închiderea secțiilor de votare la alegerile parlamentare			
1.	La pct. 3 “Consiliul electoral de circumscripție prezintă Comisiei Electorale Centrale și, respectiv, instanței de judecată documentele electorale întocmite de consiliu și pe cele recepționate de la birourile electorale, în termen de 48 de ore după închiderea secțiilor de votare.”	Norma prevede termenul expres de 48 de ore de la închiderea secțiilor de votare, și nu prevede excepții Consiliul electoral de circumscripție constituit pentru secțiile de votare din străinătate.	Propunem includerea unei excepții sau reglementarea într-o normă aparte termenele și procedura de prezentare a documentelor electorale de către Consiliul electoral constituit pentru secțiile de votare extrateritoriale, luând în considerație prevederile pct. 26 și 27 din Regulamentul cu privire la votarea cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotarele țării, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1732 din 03 iulie 2018
2.	Pct. 9, alin. (1), lit. b) Nota. “*Notă. Al patrulea exemplar al ambelor tipuri de procese-verbale se afișează la intrarea în secția de votare imediat după semnarea lor. La cererea reprezentanților concurenților electorali și observatorilor acreditați, președintele biroului electoral le eliberează copii autentificate ale proceselor-verbale privind rezultatele numărării voturilor sau datele reflectate în acestea.”	Norma invocată nu prevede modalitatea de autentificare a copiilor proceselor-verbale.	Propunem adăugarea la final următorul text: “Autentificarea copiilor proceselor-verbale se efectuează prin aplicarea semnăturii în original a președintelui BESV și a ștampilei umede”
Instrucțiunea privind modul de sistematizare, împachetare, sigilare și transmitere a documentelor și materialelor electorale după închiderea secțiilor de votare la alegerile prezidențiale și referendumul republican			
3.	Pct. 8 “ Funcționarii electorali încadrați în organele electorale poartă răspundere pentru integritatea documentelor și materialelor electorale care se află în posesia lor. Despre pierderea unora dintre acestea, este anunțat imediat organul	Instrucțiunea privind modul de sistematizare, împachetare, sigilare și transmitere a documentelor și materialelor electorale după închiderea secțiilor de votare la alegerile parlamentare prevede constatarea	Propunem adăugarea la final următorul text: “Faptul pierderii se constată printr-un act, întocmit în formă liberă și semnat de președintele și secretarul organului electoral”

	electoral ierarhic superior, după caz, Comisia Electorală Centrală”	printr-un act a faptului pierderii documentelor electorale, în schimb instrucțiunea ce se referă la alegerile prezidențiale și referendumul republican, omite această normă.	
Instrucțiunea privind modul de utilizare a ștampilelor electorale la alegeri și referendumuri			
4.	La pct. 17 lit b) “Ștampilele electorale ale birourilor electorale ale secțiilor de votare, prevăzute la pct. 6 lit. e) – h) din prezenta instrucțiune, se aplică în felul următor: b) ștampila cu inscripția „Anulat” se aplică pe buletinele de vot rămase neutilizate și sînt numărate înainte de a deschide urnele de vot, precum și pe buletinele completate greșit de către alegători;”	Lipsește reglementarea privind locul (față/ verso a buletinelor de vot) unde se aplică ștampila cu inscripția „Anulat”. La fel considerăm necesar de a se evidenția faptul că anularea buletinelor de vot neutilizate efectuează strict după închiderea secțiilor de votare.	Propunem modificarea pct. 17 lit. b) după cum urmează: “b) ștampila cu inscripția „Anulat” se aplică, după închiderea secțiilor de votare, pe versoul buletinelor de vot rămase neutilizate și sînt numărate înainte de a deschide urnele de vot, precum și pe buletinele completate greșit de către alegători în momentul înmânării celui de al doilea buletin de vot alegătorului”
5.	La pct. 28.” În cazul în care în anumite circumscripții alegerile sînt declarate nevalabile sau nule, sau urmează să fie efectuat turul al doilea de scrutin, ștampilele electorale, cu excepția ștampilelor electorale speciale care se returnează în condițiile pct. 23 din prezenta instrucțiune pentru a fi restabilite (reconfectionate), se păstrează la sediul organelor electorale respective, pînă la efectuarea votării repetate sau turului al doilea de scrutin”	Lipsește reglementarea în cazul desfășurării alegerilor parțiale.	Propunem modificarea pct. 28 după cum urmează ” În cazul în care în anumite circumscripții alegerile sînt declarate nevalabile sau nule, sau urmează să fie efectuat turul al doilea de scrutin sau alegeri parțiale, ștampilele electorale, cu excepția ștampilelor electorale speciale care se returnează în condițiile pct. 23 din prezenta instrucțiune pentru a fi restabilite (reconfectionate), se păstrează la sediul organelor electorale respective, pînă la efectuarea votării repetate sau turului al doilea de scrutin sau alegerilor parțiale”
Instrucțiune cu privire la procedura de vot cu urna mobilă			
6.	Pct. 5 “Cererile scrise privind votarea la locul aflării se depun personal de către alegătorii solicitanți. Persoana care se află în imposibilitate de a depune individual cererea privind votarea la locul aflării, din motive de sănătate sau din alte motive	1. Considerăm că nu există un mecanism de verificare a calității de membru al familiei alegătorului care se află în imposibilitate de a depune cererea privind votarea la locul aflării, or	Propunem reglementarea mai specifică a calității de membru al familiei al alegătorului și a mijlocului de înaintare a cererii verbale privind votarea la locul aflării.

	temeinice, poate depune cererea prin intermediul unui membru al familiei sale sau, după caz, poate solicita asistentului social din cadrul primăriei intervenția în acest sens. Persoanele cu dizabilități de vedere vor putea înainta cereri privind votarea la locul aflării inclusiv în formă verbală.”	prezentarea unui act de identitate nu atestă relația de rudenie/ afinitate. 2. Prevederea privind înaintarea cererii în formă verbală este ambiguă, or înaintarea cererii în formă verbală la BESV și înaintarea cererii verbale la telefon poartă caracter diferit.	
7.	Pct. 13.” Alegătorii specificați în pct. 2 lit. b), c) și d) a prezentei Instrucțiuni sînt înscriși în listele suplimentare de către conducătorii instituțiilor respective.”	Lipsește menționarea unui termen al prezentării de către conducătorii spitalelor și instituțiilor penitenciare a listelor suplimentare.	Propunem includerea în cadrul normei unui termen pentru prezentarea de către conducătorii spitalelor și instituțiilor penitenciare a listelor.
8.	Pct. 18. “În ziua alegerilor, la ora 07.00, președintele biroului electoral al secției de votare, în prezența a cel puțin jumătate din membrii biroului electoral și observatorilor acreditați, verifică urna (urnele) de vot mobilă, o sigilează, verifică existența listei de alegători care au solicitat votarea la locul aflării și/sau lista electorală suplimentară, după caz, buletinele de vot, ștampila cu inscripția „Votat” și cea cu mențiunea care confirmă votarea în ziua respectivă. Președintele biroului electoral, în cazul unui număr mare de solicitări în ziua alegerilor, este în drept să autorizeze scoaterea urnei mobile din localul secției de votare la orice oră după deschiderea secției de votare.”	Pct. 4. din aceeași instrucțiune prevede că în ziua votării, cererile privind votarea la locul aflării, pot fi făcute în scris pînă la ora 15.00 dacă se prezintă și certificat medical, iar pct. 16 prevede interdicția completării listei electorale pentru votarea la locul aflării și/sau lista electorală suplimentară după ce membrii biroului electoral au plecat cu urna mobilă. În acest sens, drepturile persoanelor de a depune cereri privind votarea la locul aflării pînă la ora 15.00 este încălcat.	Propunem elucidarea aspectelor menționate și identificarea unei soluții de compromis.
9.	Pct. 15. “Numărul de buletine de vot trebuie să coincidă cu numărul de alegători care au solicitat votarea la locul aflării. (...)”	Conform art. 4 alin. (2) Cod electoral în cazul alegerilor parlamentare, fiecare alegător votează cu 2 buletine de vot (	Propunem modificarea prevederii menționate astfel încât să corespundă diferitor tipuri de scrutin. (inclusiv alegerilor parlamentare)

		<p>Buletin de vot pentru circumscripția națională și buletin de vot pentru circumscripția uninominală)</p> <p>Respectiv numărul de buletine de vot nu poate coincide numărul de alegători care au solicitat votarea la locul aflării.</p>	
Instrucțiunea cu privire la asigurarea infrastructurii secției de votare			
10.	<p>Pct. 11.” În imobilele în care se amenajează spații destinate desfășurării votării trebuie să existe mijloace de comunicații (telefon, conexiune internet), energie electrică, confortabile din punct de vedere termic, grup sanitar, mijloace de stingere a incendiilor precum și de planul de evacuare în caz de urgență. Echipamentele și instalațiile trebuie să se afle în stare de funcționare.”</p>	<p>Textul “ confortabile din punct de vedere termic,” se referă la spațiile destinate desfășurării votării, însă din formularea curentă a normei nu se înțelege clar ce trebuie să fie confortabil din punct de vedere termic.</p>	<p>Propunem reformularea normei menționate.</p>
11.	<p>Pct. 22 Pentru persoanele cu dizabilități locomotorii sau care, din motive de sănătate, nu pot vota la cabina pentru vot secret prezentată în figura 1, secția de votare trebuie să dispună de o cabină pentru vot secret, marcată corespunzător, conform modelului și dimensiunilor prezentate în figura nr. 2, iar pentru persoanele cu deficiențe de vedere se recomandă dotarea cabinei după caz cu o sursă suplimentară de lumină, lupă, riglă, plic-șablon pentru buletinul de vot etc.</p> <p>Act de predare-primire a cabinelor și urnelor de vot</p>	<p>În textul instrucțiunii se utilizează noțiunea de “persoane cu dizabilități locomotorii “ , iar în anexe și anume în actul de predare primire a cabinelor și urnelor de vot se utilizează noțiunea de “cabine de vot pentru persoane cu nevoi speciale”</p>	<p>Propunem uniformizarea termenilor utilizați în toată instrucțiunea în ce privește persoanele cu dizabilități locomotorii / persoanele cu nevoi speciale.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - ___ cabine pentru vot secret; - ___ cabine de vot pentru persoane cu nevoi speciale; - ___ urne de vot staționare (80 litri); - ___ urne de vot staționare (45 litri); - ___ urne de vot mobile. 		
12.	<p>Pct. 32 "Securizarea urnelor de vot se realizează prin sigilare. Urnele de vot staționare se sigilează prin intermediul a 4 sigilii de tip colier cu autoblocare, iar urnele de vot mobile prin intermediul 1 (unui) sigiliu. Codul aplicat pe sigilii se va indica în procesul-verbal privind pregătirea secției votare."</p>	<p>Lipsește mențiunea privind locul aplicării sigiliului unic, în contextul în care până în prezent se aplicau 2 sigilii</p>	<p>Propunem menționarea expresă privind locul aplicării sigiliului unic la urna mobilă.</p>